

УДК 378.016

ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*Фоменко Г. Р., к.т.н., доцент,
fomenkogr@gmail.com
Гунько І. С., асистент,
irinaguncko98@gmail.com*

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Освітні технології при підготовці магістрів спрямовані на підвищення їх професіоналізму, формування особистостей, здатних до вирішення сучасних проблем. Формування спеціалістів інноваційного типу для роботи в сфері освіти може бути реалізовано в магістратурі вищого навчального закладу орієнтованого на підготовку до науково-дослідницької або професійної діяльності.

Інноваційне навчання орієнтоване на створення умов для підготовки спеціалістів здатних до змін, які мають місце у суспільстві, розвитку здібностей до творчості, а також різних форм мислення та співробітництва. Специфіку інноваційного навчання визначає його відкритість, передбачення результатів на основі постійної оцінки цінностей, здатність до сумісних дій у нових ситуаціях [1, 2].

Підготовка магістрів є важливим, перспективним, багатоваріантним, альтернативним типом діяльності. Майбутній магістр повинен мати не тільки фундаментальні знання, але і вміти відтворювати нове на основі творчого мислення. Тому необхідна організація єдиного освітнього, наукового і інноваційного простору який вміщує в себе освітній, науково-дослідницький та виробничий компоненти. В сучасних умовах науково-дослідницька і інноваційна діяльність між собою тісно пов'язані. З одного боку, інноваційна діяльність на ранніх етапах вміщує в себе науково-дослідницьку діяльність таку, як фундаментальні і прикладні наукові дослідження та експериментальні розробки. З другого боку, однією із функцій науково-дослідницької діяльності є інноваційна. Участь у розробках інноваційних проектів, наукових конкурсах, впровадженні отриманих наукових результатів сприяє процесу якісної підготовки магістрів. Для успішності виконання тієї чи іншої діяльності необхідно, щоб у магістранта сформувалась впевненість і готовність до цієї

діяльності [2]. До основних компонентів готовності магістрів до професійної діяльності, інноваційної науково-дослідницької роботи можна віднести: мотиваційний, когнітивний, операційний [2, 3]. В свою чергу мотиваційний компонент передбачає сформованість мотивів, а саме:

- розуміння сутності науково-дослідницької діяльності;
- освідомлення про значення отриманих знань, умінь та навичок для ефективної професійної діяльності;
- впевненість від творчої роботи в ході інноваційної науково-дослідницької діяльності;
- участь у наукових конференціях, семінарах, а також публікації результатів науково-дослідницької роботи;
- необхідність безперервної самоосвіти, саморозвитку для успішності у професійній діяльності.

Когнітивний компонент передбачає, що магістр повинен знати:

- методологію наукового дослідження;
- методологію науково-технічної творчості;
- основи прикладної науково-дослідницької діяльності по впровадженню наукових розробок, оформлення і презентації проектів;
- принципи роботи, технічні характеристики конструктивні особливості обладнання та пристроїв;
- перспективи технічного розвитку, особливості діяльності та організації виробництва.

При операційному компоненті магістр повинен:

- володіти навичками самостійної науково-дослідницької діяльності, які потребують відповідних знань у даному напрямку;
- формулювати та вирішувати задачі, які виникають в ході науково-дослідницької роботи, а також поглибленні професійних знань;
- вміти вибирати необхідні методи досліджень, удосконалювати існуючі та розробляти нові методи для вирішення задач дослідження;
- володіти навичками планування, проведення інженерного експерименту, проводити обробку та аналіз результатів експериментальних досліджень;
- володіти навичками підготовки, оформлення та уявлення матеріалів за результатами наукового дослідження для участі у наукових конкурсах, конференціях;
- доводити результати наукового дослідження до розробок і подальшого впровадження у практику.

Основною метою розвитку мотивації у навчальній діяльності виступає формування широкої мотиваційної направленості не тільки на результат, але і на усвідомлення особистої значимості в ході навчання і перетворення його в саморозвиток та в самопізнання [3, 4].

Мотиви пізнання здатні сформувати у магістра мотивацію досягнення, яка спрямована на успішність в процесі змагання з самим собою, бажання досягнення більш виконаних показників. Пізнавальні мотиви створюють умови для подолання кризисних ситуацій, покращують пізнавальну активність і формують фундаменти для компетентності.

Компетентність, як інтеграційна якість особистості магістра, що формується в процесі навчання, яке вміщує не тільки придбані знання і навички професійної направленості, але і готовність використовувати ці знання, а також нести відповідальність за якість рішень які приймаються на основі цих знань. Компетентність передбачає отримання досвіду вирішення професійних задач в процесі навчання.

При підготовці магістрів робиться акцент на можливість оволодіння новими моделями, методами досліджень. На основі отриманих знань формуються навички розробок нових методичних підходів, а результати досліджень професійного представлення у науково-технічній документації [4].

Компетентний підхід в освіті встановлює новий тип результатів не зведених до форми відомостей і навичок, а орієнтованих на здатність і готовність спеціаліста до рішення різних наукових проблем у діяльності. Компетенція придатна не стільки до отримання і використання інформації, а вміщує:

– процес навчання: тоді компетенція це здатність перетворювати знання у досвід, а досвід у діяльність, узагальнювати і систематизувати знання; організувати свій власний освітній процес, бути здатним до вирішення проблем різного характеру, приймати на себе відповідальність за свою освіту;

– процес дослідження і пошуку: тоді компетенція це вміння працювати з різними джерелами інформації, з книгами, володіти основами наукової організації праці;

– організація розумового процесу: бачити взаємозв'язок між явищами, перенесення знань, оцінка явищ дійсності, вміти аналізувати, порівнювати та ін.;

– спілкування: навички виступів в аудиторії, вміння слухати і говорити, захищати свою точку зору, висловлювати свої думки;

– співробітництво: вміння працювати у колективі, співпрацювати, вирішувати конфлікти, вести монологи, діалог, встановлювати контакти;

– адаптація: вміння пристосовуватися до зміни умов, швидко використовувати інформацію і освоювати нову за короткий строк, реалізувати нові ідеї, бути психологічно стійким до труднощів.

Магістри повинні вміти сформулювати наступні ключові компетенції:

– здатність до самостійної пізнавальної діяльності, яка базується на основі різних джерел інформації;

– здатність до самостійного вирішення проблеми у сфері соціально-трудової діяльності, громадської та ін.;

– комунікативні здібності;

– здатність до проектної діяльності;

– здатність орієнтуватися у навколишньому світі і створювати власний світ як середовище духовного саморозвитку, вибір духовних цінностей.

Таким чином, сутність інноваційного освітнього процесу відповідає характеру і швидкості соціальних змін у суспільстві, високим європейським стандартам підготовки конкурентоспроможних фахівців інноваційного типу.

Література:

1. Фролова Ю. Г. Система вищої освіти як необхідний елемент стратегії інноваційного розвитку. Державне та муніципальне управління, вчені записки СКАТС. 2012. №1 С. 241-246

2. Гречаник Б. В. Інноваційний потенціал вітчизняних ВНЗ: особливості та проблеми його формування. Інвестиції: практика та досвід. Київ, 2019 №11. С. 24-27

3. Вітвицька С. С. Педагогічна підготовка магістрів в умовах ступеневої освіти: теоритико-методологічний аспект: монографія. Житомир: Видавництво КДУ ім І.Франка. 2009. 43 с.

4. Саух П. Ю. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи. зб.н.процв ЖДУ. Житомир. Видавництво ЖДУ ім І. Франка. 2019, С. 14-47.